

МОДЕЛЬ ФОРМУВАННЯ ЕМОЦІЙНОГО ІНТЕЛЕКТУ МАЙБУТНЬОГО ЛІКАРЯ

Наливайко Н. А.

кандидат педагогічних наук,

Романенко А. В.

здобувачка другого рівня освіти (ступеня магістр),

Харківський національний медичний університет, м. Харків, Україна

Проблема розвитку емоційного інтелекту студентів-медиків є надзвичайно актуальною. Чим вищий рівень емоційної культури людини, тим простіше їй комунікувати, працювати в команді, знаходити спільну мову з незнайомими. Емоційно грамотна людина протистоїть стресу, уникає конфліктів, протистоїть маніпуляції. Емоційний інтелект доречно формувати безпосередньо під час навчання у ЗВО.

Ключові слова: емоціональний інтелект, війна, емпатія, здобувачі вищої освіти, навчання, лікар.

The problem of developing the emotional intelligence of medical students is extremely urgent. The higher the level of our emotional culture, the easier it is for us to communicate, work in a team, and find common ground with strangers. An emotionally literate person resists stress, avoids conflicts, and resists manipulation. Emotional intelligence should be formed directly during university studies.

Keywords: emotional intelligence, war, empathy, student, model, teaching, doctor.

Найчастіше коли людина чуємо слово «лікар», то одразу уявляє собі людину в білому халаті, чуйну, уважну, добру, душевну. Лікар — це не просто професія, це покликання, стан душі. Людина, зазвичай, йде до лікаря не лише лікувати тіло, вона хоче почути добре слово, хоче впевненості, що все буде гаразд, що її нездужання швидко пройде.

Майбутній медик повинен розвивати в собі різноманітні специфічні якості. Найважливіші з них — відповідальність, уважність, любов до лікарської справи, любов до людей, толерантність, стресостійкість, терпіння, вміння співчувати. Емпатію можна сміливо назвати найголовнішою душевною якістю лікаря. Адже пацієнт чекає передусім співчуття, моральної підтримки, доброго слова. Слово — це велика сила! Фармація творить дива, але досвід свідчить, що доброго слова не замінить жодна пігулка, жоден препарат. Саме тому все більшої актуальності набуває проблема розвитку емоційної культури, емоційної грамотності в майбутніх студентів-медиків.

Емоційний інтелект — це здатність усвідомлювати свої емоції і використовувати знання, щоб з'ясувати причини виникнення можливих проблем та вирішувати ці проблеми [5, с. 267–298]. Цей аспект особливо важливий для фахівців сфери «людина-людина», до якої й належить лікар.

Вміння будувати відносини значною мірою залежить від нашої здатності розуміти та керувати власними емоціями, а також розпізнавати емоції інших людей. Емоційний інтелект не передається у спадок, але формується протягом усього нашого життя [4, с. 100]. Саме тому важливо формувати емоційний інтелект особистості на всіх етапах навчання в медичному закладі вищої освіти (ЗВО).

Доведено, що людина з високим рівнем емоційної грамотності добре контролює власні емоції, розуміє та зчитує емоції оточуючих, завжди вмотивована, оптимістична, уникає конфліктів, завжди успішно комунікує. Крім того, особистість з високим рівнем емоційної культури з легкістю протистоїть стресам, уникає паніки, швидко приймає рішення [3, с. 10–15]. Ці якості вельми актуальні для лікарів, які завжди перебувають в центрі подій. Фронт, поранені військові та цивільні, пожежі, аварії, поміч людям на деокупованих територіях, внутрішньо переміщені особи (ВПО), розгублені літні люди та діти — кожен день лікар бачить страждання та горе. Високий рівень емоційного інтелекту також допомагає протистояти професійному вигоранню, що є дуже важливим для працівників сфери «людина-людина».

Згідно з висновками зарубіжних дослідників, соціальне та емоційне навчання учнів і здобувачів вищої освіти розвиває емоційний інтелект, який значно більше впливає на життєвий успіх, ніж IQ. Як зазначає Д. Гоулман [6, с. 40–51] правильно використані емоції таять у собі мудрість. Вони здатні спрямувати наше мислення, визначити наші цінності, допомогти вижити у скрутних ситуаціях, яких виникає чимало в нашому житті.

Сучасне життя — непередбачуване. XXI століття тільки почалося, а людство вже зіткнулося з пандемією та жорстокою, кровопролитною війною в Україні. Ці події вкотре доводять, як важливо розвивати емоційний і соціальний інтелект людини на всіх етапах навчання. Чим краще людина володіє собою, чим краще розуміє оточуючих, тим більшу користь вона принесе суспільству й собі.

Відомо, що навчання у медичному університеті — це колосальна напруга для нервової системи. з перших років майбутні медики поєднують лекції, семінари, конференції, лабораторні роботи з практикою безпосередньо у стаціонарі. Саме тому курс соціально-емоційної грамотності важливо запроваджувати з перших років навчання у медичному ЗВО [2, с. 80–82].

Отже, основне завдання сучасної вищої школи — це підготовка студентів, здатних нестандартно і гнучко мислити та вміти вчасно реагувати на чисельні труднощі в різних ситуаціях, вміти протистояти викликам долі та стресам, не лякатися труднощів. Крім того, емоційна грамотність допомагає людині підтримувати здорову атмосферу в колективі та в родині, що надзвичайно важливо в її житті. Гармонійний розвиток особистості на етапі навчання у ЗВО — запорука успішної кар'єри та особистого життя в майбутньому [1, с. 188].

Список використаних джерел

1. Дужик Н. Соціально-емоційне навчання в системі сучасних педагогічних знань. *Актуальні питання гуманітарних наук*. 2020. Вип. 27. Т. 2. С. 186–192.
2. Лазуренко О. О. Результати впровадження програми формування емоційної компетентності майбутнього лікаря на різних етапах професійного навчання. *Проблеми сучасної психології* : зб. наук. пр. 2018. Вип. 1 (13). С. 78–83.
3. Bar-On R., Handley R., Fund S. The impact of emotional intelligence on performance. Linking emotional intelligence and performance at work: Current research evidence with individuals and groups / V. U. Druskat, F. Sala, G. Mount (Eds.). Mahwah, NJ : Erlbaum. 2006. P. 3–20.
4. Bradbury, Travis. Emotional Intelligence 2.0. 2017, 208 p.
5. Mayer J. D. Emotional Intelligence meets traditional standards for an intelligence. *Intelligence*. 1999. V. 27. P. 267–298.
6. Goleman D. Emotional intelligence: Why it can matter more than IQ. New York : Bantam Books, 1995. 352 p.